

Jesu oppstandelse

Bjørn Hinderaker NLA Mediehøgskolen Gimlekollen / Damaris Norge

1) Men er det aktuelt?

- Jesu oppstandelse berører vårt dypeste problem: Døden (1 Pet 1,3).
- Jesu oppstandelse er nøkkelen til Jesu identitet (Rom 1,4).
- Jesu oppstandelse har skjedd på historiens arena og kan undersøkes historisk (1 Kor 15)

Men hvis Kristus ikke er stått opp, da er deres tro uten mening, og dere er fremdeles i deres synder. Da er også de fortapt som har sovnet inn i Kristus. Hvis vårt håp til Kristus gjelder bare for dette livet, er vi de ynkeligste av alle mennesker. 1 Kor 15,17

2) Hvilke kilder har vi til kunnskap om Jesus?

A. Kilder utenom Bibelen:

- Jødiske og romerske kilder (ca 90-115): Josefus, Tacitus, Plinius, Suetonius
- Tidlige kristne kilder (fra ca. 95 og utover): Klement av Rom, Polykarp, Ignatius, Didache
 - Apokryfe evangelier (fra etter 150): Thomas, Peters, Judas, Jakob, Filip osv

B. Kilder i Bibelen: de fylldigste og beste kilder

- Paulus' brev - ca. 50-60 e.Kr.
- Evangeliene – ca. 60-85 e.Kr.
 - Ikke nok tid for legender til å viske ut historiske fakta
 - Evangeliene har ikke form av legender, men nærmest antikke biografier i genre
 - Jødisk muntlig overlevering var pålitelig
 - Mange detaljer i historie, kultur, geografi er bekreftet
 - Evangeliene er ærlige: har mange pinlige detaljer om de første kristne lederne.

Er det riktig å anta at kilder er upålitelige inntil de kan bevises å være nøyaktige? Hvor mye ville du visst om dine foreldre dersom du bare skulle basere deg på ting som kan bevises?

3) Hva hevdet Jesus om hvem han var?

A. Det at jøder - som insiterte på at det bare var én sann Gud - på linje med Gud, må ha en forklaring, og kan ikke løsrives fra selv.

B. Jesu eksplisitte påstander om seg selv:

- Messias (Mark 8,27, 11,1ff)
- Guds sønn (Mark 12,1, Matt 11,27)
- Menneskesønnen (Dan.7, Mark 14,60ff) (dømme verden, herske evig, alle skal tjene ham)

C. Jesu underforståtte påstander

Hvilke hendelser i evangeliene kan du tenke deg forfatteren ville utelatt dersom han ville få heltene til å fremstå mest mulig positivt?

- d. autoritet i undervisningen (Mark 8,12)
- e. makt over sykdommer og ånder (Mattt11,4f, Luk.11,20)
- f. autoritet til å tilgi synder (Mark.12,1ff)
- g. autoritet til å dømme og frelse (Luk.12,8ff)

4) Hvilke historiske argument kan gis for Jesus oppstandelse?

Der er flere måter å gi historiske argument for Jesu oppstandelse. Her bruker vi «minimums-fakta» tilnærmingen som Gary Habermas og William Lane Craig har utviklet. Denne tilnærmingen begynner med å kartlegge hvilke historiske grunnfakta vi har, for deretter å undersøke hvordan ulike teorier kommer til rette med disse fakta.

A. Hvilke historiske fakta må forklares?

- Jesu grav ble funnet tom av en gruppe kvinnelige tilhengere den første dagen uken etter korsfestelsen.** Dette er basert på følgende grunnlag:
 - Tidlige kilder (1.Kor.15)
 - Uavhengige kilder (Evangeliene)
 - Alle gamle forklaringer dreide seg om hvorfor graven var tom
 - Alle kunne sjekke
 - Stedet: Jerusalem, maktsentrum til Jesu religiøse og politiske fiender
 - Josef fra Arimatea, i jødernes Høye råd: Et offentlig kjent navn
 - Kvinner hadde lavere status som vitner, man ville ikke funnet opp slike
- Ulike enkeltpersoner og grupper opplevde å se Jesus i live under ulike omstendigheter**
 - Paulus' liste av vitner (1 Kor 15,3)
 - Evangeliene: uavhengige vitner (de spriker i detaljene)
 - Jesu viste seg kroppslig (spiste, laget mat, kunne tas på osv)
- Jesu første disipler trodde oppriktig at Jesus hadde stått opp fra de døde, på tross av hva de forventet på forhånd**
 - Jødene forventet en Messias som skulle overvinne Israels fiender. Jesus ble i stedet korsfestet av romerne som kriminell.
 - Jøder forventet ingen oppstått Messias.
 - Oppstandelsen forandret disiplenes tro: Det bekreftet han som Messias (Rom 1,4), og ble sentrum i bekjennelse (Rom10,9) og sentrum i
 - De kunne bruke andre begreper; (opphøyelse, stjerne)

B. Hvilke teorier forklarer disse fakta best?

1. Hvordan holder de andre forklaringene i møte med de historiske fakta?

- Konspirasjon:** Disiplene stjal Jesus legeme og løy om at han hadde stått opp
- Besvimelse:** Jesus svimte av på korset, våknet så opp i graven, brøt seg ut og overbeviste disiplene at han hadde stått opp fra de døde.
- Feil grav:** De første kom til feil grav, og trodde dermed Jesus hadde stått opp
- Hallusinasjon:** Disiplene hadde hallusinasjoner av Jesus etter hans død, noe som ble kilder til tanke om at Jesus hadde stått opp fra de døde.

2. Oppstandelsesteorien forklarer de grunnleggende fakta best

5) Men er det mulig?

- **der er umulig dersom** vi på forhånd utelukker undere, *dersom* vi kan være sikre på at Gud ikke er aktiv som Skaperen. Men hvordan kan vi vite det?
- **det er ikke umulig** – fordi det er både mulig (tenkelig) og rimelig (troverdige) å tro på en Skaper – som kan skape liv.

6) Hva så?

Jesu oppstandelse

- viser oss at Jesus er *enestående* – med unik autoritet: (Rom 1,4)
- gir oss et levende håp, (1 Pet 1,3), fordi Jesus lever i dag
- gir oss fremtidsoptimisme: Gud vil fornye sitt skaperverk (Rom 8 og 1 Kor 15)
- gir oss noe å leve for (2 Kor 5,15)

Jesu oppstandelse utfordrer enhver ærlig søker.

Aktuelle ressurser til Jesu oppstandelse

Populære bøker om oppstandelsen

- Stefan Gustavsson: *Skeptikerens guide til Jesus del 1: Om evangeliene troverdighet* (2014)
- Stefan Gustavsson: *Skeptikerens guide til Jesus del 2: Om Jesu identitet og oppstandelse* (2015)
- På www.snakkomtro.no finner du artikler, videoer og podcaster om temaet med Stefan Gustavsson og andre.

Aktuell film om oppstandelsen

- Filmen *Risen*: www.risen-movie.com/
- Aktuelle ressurser for filmen finnes på www.damaris.no/risen/

Skeptikere som kom til tro gjennom å undersøke oppstandelsen

Dette er noen av de mange skeptikerne som har kommet til tro gjennom å undersøke oppstandelsen. Både forfatterskapet og livshistorien til disse er interessant:

- Frank Morrison: *Who Moved the Stone?* (1933)
- John Warwick Montgomery: *History and Christianity* (1963) - www.jwm.christendom.co.uk
- Josh McDowell: *Evidence that Demands a Verdict* (1972) - www.josh.org
- Lee Strobel: *The Case for Christ: A Journalist's Personal Investigation of the Evidence for Jesus* (1998) - www.leestrobel.com
- J. Warner Wallace: *Cold-Case Christianity: A Homicide Detective Investigates the Claims of the Gospels* (2013) – www.coldcasechristianity.com

Sentrale fagbøker om oppstandelsen

Ønsker du å arbeide dypere med temaet er disse fagbøkene og nettstedene et sted å gå:

- N.T. Wright: *The Resurrection of the Son of God* (2003) - www.ntwrightpage.com
- Gary Habermas and Mike Licona: *The Case for the Resurrection of Jesus* (2004) - www.garyhabermas.com
- William Lane Craig: *Reasonable Faith* (2008, 3.utg) - www.reasonablefaith.org
- Mike Licona: *The Resurrection of Jesus: A New Historiographical Approach* (2010) - www.risenjesus.com
- Craig Keener: *Miracles: The Credibility of the New Testament Accounts* (2011) - www.craigkeener.com

Introduksjon i kristent trosforsvar

(sml. 1.Pet 3,14)

Tom Wright: *Ganske enkelt kristen* (Oslo: Lunde, 2008)

- en frisk og helhetlig fremstilling av kristen tro skrevet for ikke-kristne.

Stefan Gustavsson: *Kristen med god grunn* (Oslo: Luther, 2006; 2. oppl.)

- En ryddig fremstilling av grunnene for kristen tro.

Stefan Gustavsson: *Gjør som Gud - bli menneske* (Oslo, Lunde, 2007)

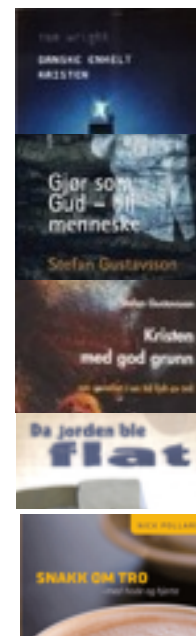
- En bok om hva det kristne livet går ut på.

Bjørn Are Davidsen: *Svar Skyldig. Da jorden ble flat* (Oslo, Luther 2003)

- Om utbredte myter om kristen tro.

Nick Pollard: *Snakk om tro – med hode og hjerte* (Oslo: Lunde/Damaris Norge, 2006)

- Om å snakke om tro med de som ikke er interessert.

«Like» Facebooksiden **Kommunikasjon og livssyn**: Få tips om nyttige ressurser, og hør om aktuelle saker. Kontakt andre som er opptatt av kristent trosforsvar. Kom med dine spørsmål og få innspill og hjelp!

Tidsskriftet Theofilos - et nordisk fagfelleurdert tidsskrift for studiet av teologi, filosofi og kultur og beslektede fagfelt som utgis to ganger i året. Tidsskriftets overordnede hensikt er å presentere, analysere og drøfte den kristne troens sannhet og relevans. www.theofilos.no (350 kr pr år, student 250 kr)

Aktuelle studier i trosforsvar, medier og ungdomskultur

Studiet *Kommunikasjon og livssyn* ved NLA Mediehøgskolen Gimlekollen tilbyr studier hvor trosforsvar er sentralt, sammen med livssyns-kunnskap og ungdomskultur. Her kan man ta alt fra enkelttemner til en full tre års bachelorgrad. Fleksible opplegg, lokal- og fjernstudier. Se www.nla.no.

Nyhet: Studer Guds eksistens og Jesu oppstandelse som rent nettstudium på www.nlaopencollege.no emnet *KL103 Kristent livssyn i apologetisk perspektiv*.

Noen nyttige nettressurser:

- www.damaris.no – Damaris Norge med ulike ressurser om film og musikk.
- www.kulturvinduet.no - artikler og samtaleopplegg for aktuelle filmer, bøker og trender.
- www.snakkomtro.no – ressurside for kristne menigheter, forkynnere, ungdomslag, bibelgrupper
- <http://dekodet.blogspot.com> – bloggen til Bjørn Are Davidsen med mye materiale.
- www.bethinking.org – det engelske studentlagets (UCCF) ressurside for kristent trosforsvar.
- www.reasonablefaith.org – hjemmesiden til en av verdens fremste kristne apologeter (William Lane Craig).

- www.labri.org – et studiesenter som er åpent for besøk og vil gi «ærlige svar på ærlige spørsmål». Her er også mye nettressurser.
- www.larsdahle.no – Lars Dahle sin blogg «Media Messages Matter».